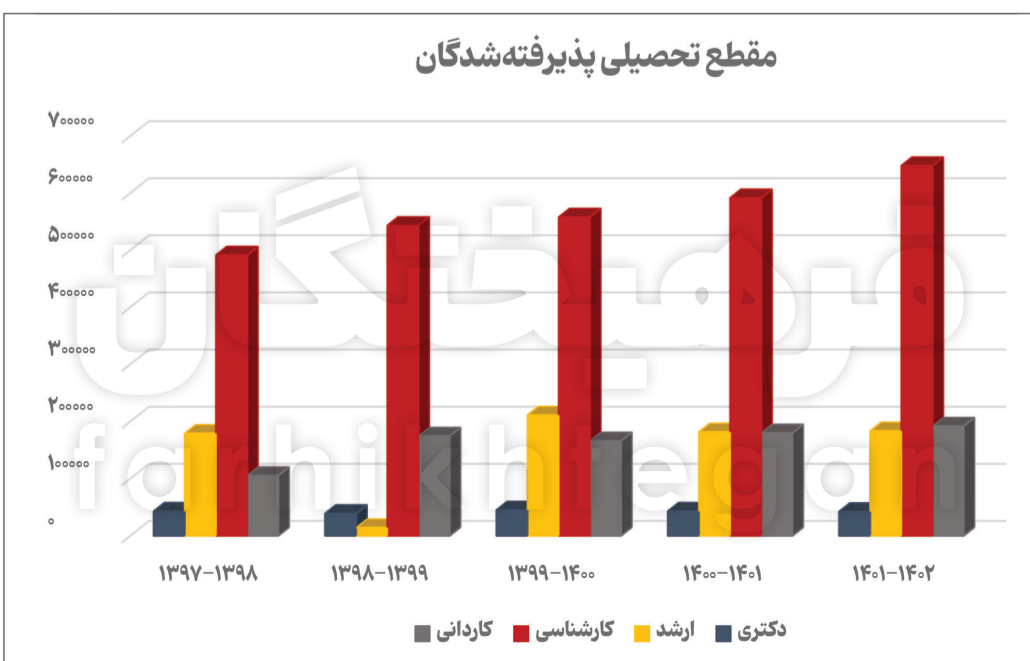
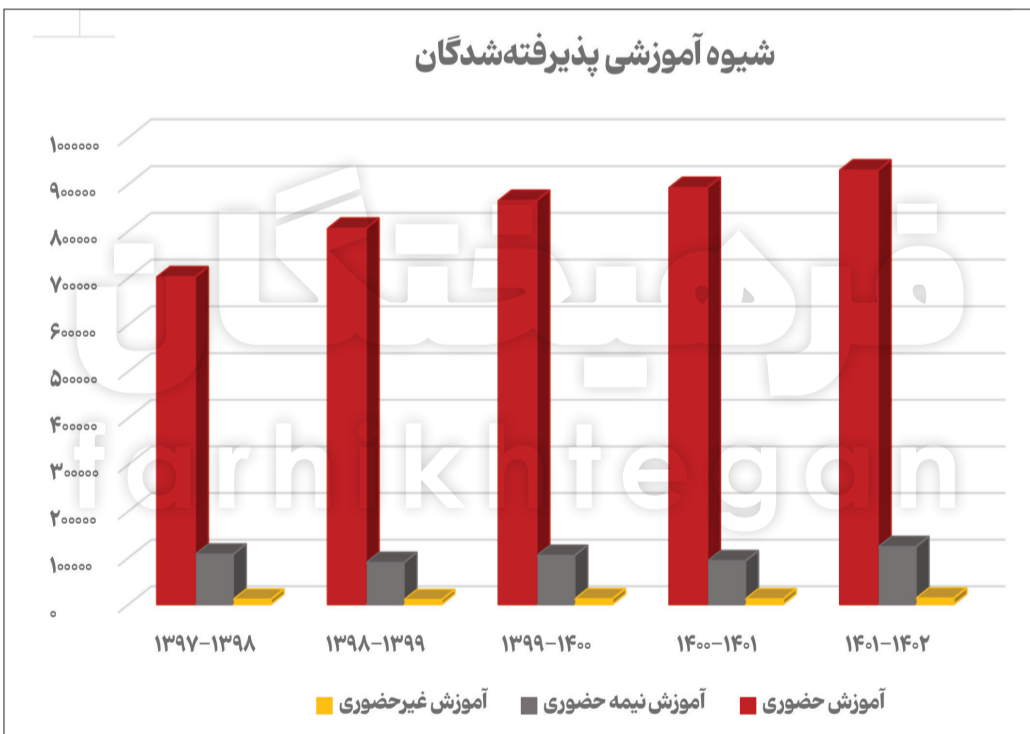
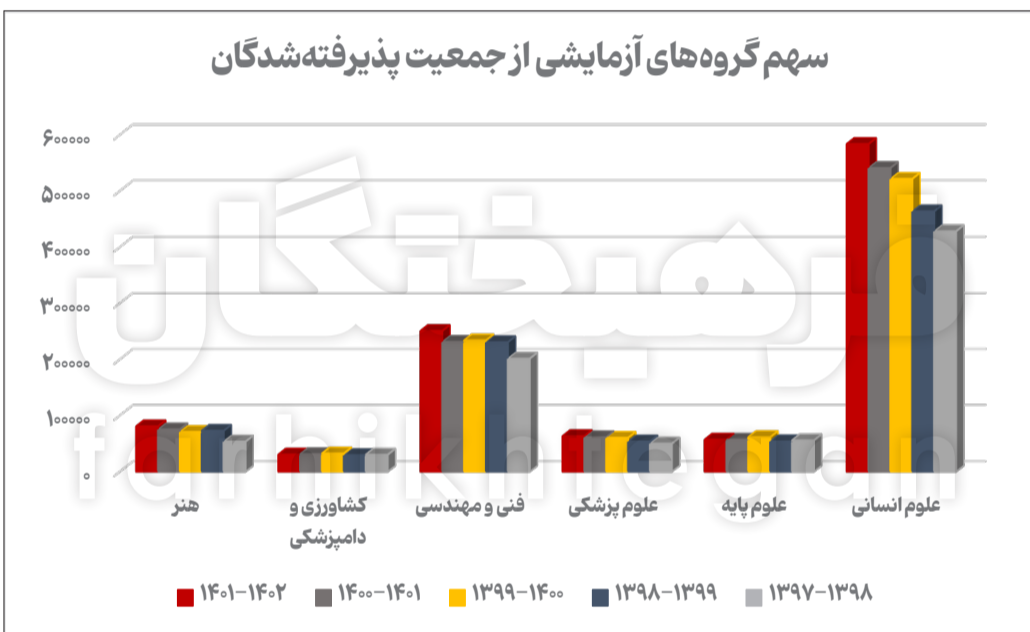
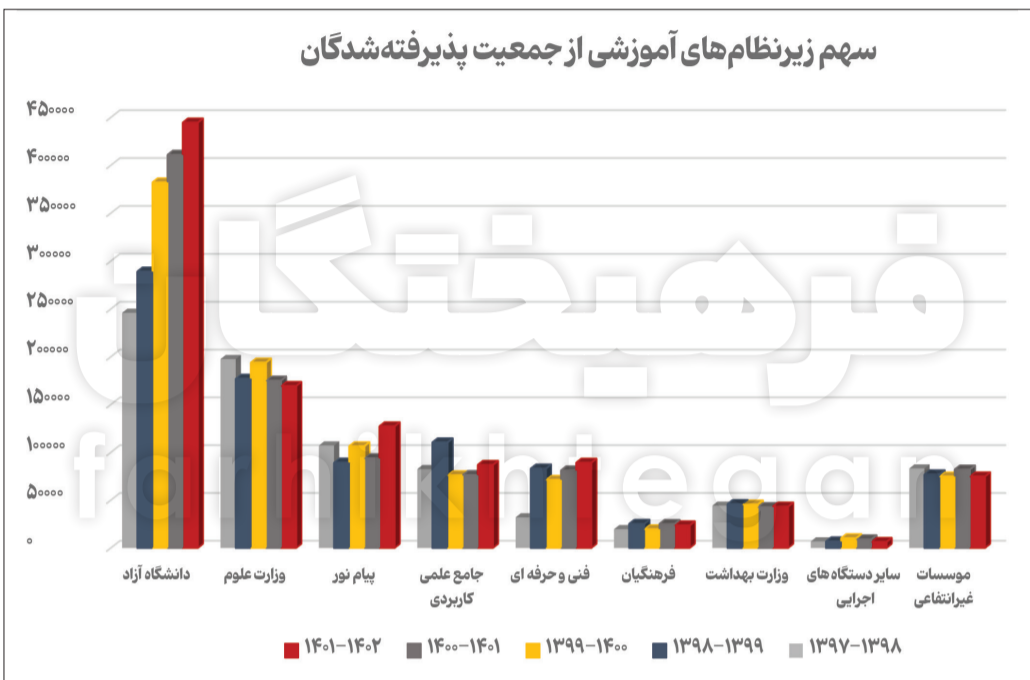
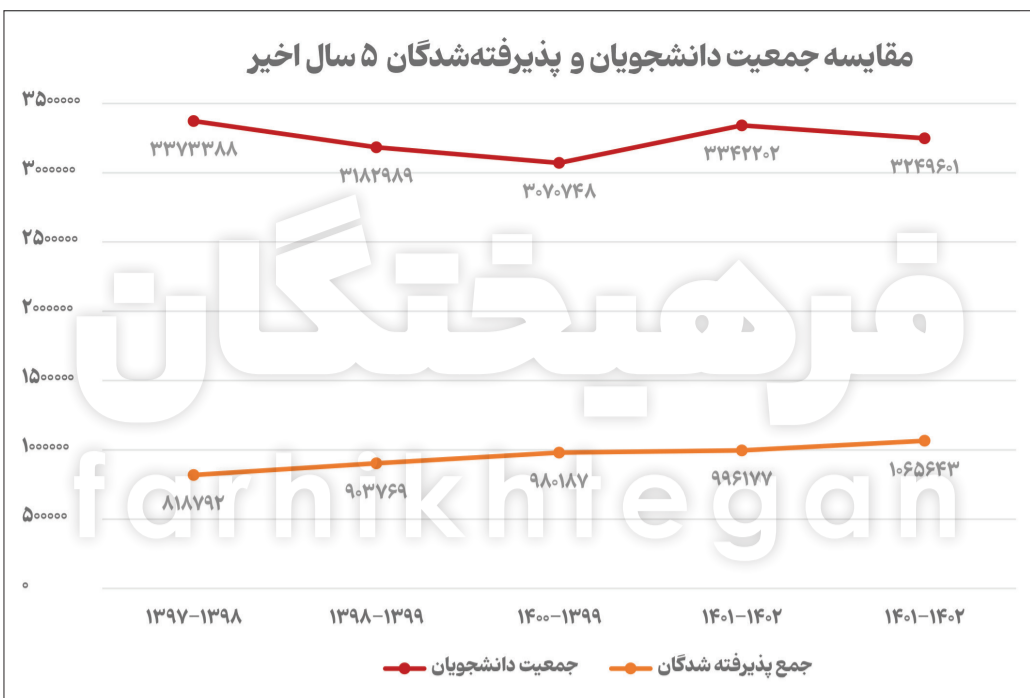

ورودی دانشگاه‌های دولتی در ۵ سال گذشته کاهش ۸ درصدی داشته است

رشد ۱۲ درصدی دانشگاه آزاد در پذیرش داوطلبان

تا سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ با رشد ۳۰ درصدی همراه بوده. اتفاقی که البته با کاهش ۳ درصدی در جمعیت کل دانشجویی در همین برهه زمانی همراه بوده است. آنچه در این میان مشهود است، اینکه کاهش ورودی به فضای دانشگاهی در این سال‌ها خود را در قالب کوچک شدن جمعیت دانشجویی نشان داده است. حال رشد این جمعیت براساس آمار منتشرشده، می‌تواند در آینده خود را در قالب بزرگ شدن جمعیت دانشجویی و در نهایت افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان نشان دهد. مولفه‌ای که به معنای تربیت نیروی انسانی متخصص بیشتر، در عرصه‌های مختلف خواهد بود. اگر بخواهیم به زبان دقیق‌تر در این باره صحبت کنیم، باید عنوان کرد جمعیت دانشجویی از ۳ میلیون و ۳۷۲ هزار و ۳۸۸ نفر به ۳ میلیون و ۲۴۹ هزار و ۶۰۱ نفر رسیده، یعنی طی ۵ سال گذشته، شاهد ریزش ۱۲۳ هزار و ۷۸۷ نفری در این زمینه بوده‌ایم.

کشاورزی و دامپزشکی هستند، به صدا درآمده است. جالب اینجاست که در تمام این سال‌ها، گروه علوم انسانی با میانگین ۵۳ درصد در رتبه اول پذیرش ثبت نامی‌ها قرار داشته و بعد از آن فنی و مهندسی‌ها با میانگین سهم ۲۴ درصد قرار دارند. جالب اینجاست که رتبه سوم به حوزه هنر با میانگین ۷ درصد و بدترین شرایط هم به علوم کشاورزی و دامپزشکی با میانگین ۳ درصد رسیده است. البته در این میان نمی‌توان از سهم ۶ درصدی علوم پایه غفلت کرد که باعث شده آنها در خانه یکی مانده به آخر قرار بگیرند. شاید سوال باشد که سهم گروه علوم پزشکی چقدر است؟ رشته‌های این گروه با سهم ثابت ۶ درصدی در تمام این سال‌ها، سهم نسبتاً پایینی را از پذیرفته‌شدگان به خود اختصاص داده‌اند که البته دلیل آن نیز ظرفیت محدود پذیرش است نه اقبال پایین جامعه حتی اگر بخواهیم تنها یک سال را با عینیت گروه‌های آزمایشی بررسی کنیم، باز هم دست بتر با علوم انسانی‌ها باشد به طوری که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، از مجموع جمعیت پذیرفته‌شدگان آن سال، ۵۵ درصد در علوم انسانی، ۲۴ درصد در فنی و مهندسی، ۸ درصد در هنر، ۶ درصد در علوم پزشکی و در نهایت نیز ۵ درصد در علوم پایه تقاضای تحصیل شده‌اند. البته وقتی آمار دانشجویان را ملاک قرار می‌دهیم، شرایط از حیث درصد کمی متفاوت می‌شود، به طوری که در همین بازه زمانی، ۵۲٫۲ درصد از کل جمعیت دانشجویی در علوم انسانی تحصیل می‌کردند. این میزان در حوزه فنی و مهندسی به ۲۲٫۴ درصد، علوم پزشکی به ۸٫۷ درصد، هنر به ۶٫۹ درصد، علوم پایه به ۶٫۴ درصد و در نهایت در کشاورزی و دامپزشکی نیز به ۳٫۵ درصد رسیده است. بنابراین با در نظر گرفتن تعداد دانشجویان پذیرش شده در گروه‌های مختلف، احتمالاً کم‌ترین شاهد افزایش سهم دانشجویان علوم انسانی و بعد از آن فنی مهندسی‌ها هستیم و البته تعداد دانشجویان علوم پایه کشور در آینده‌ای نه چندان دور، ۶۳ درصد فعلی به حدود ۵ درصد کاهش خواهد داشت.

۴۲ درصد از ظرفیت کل ثبت نام در اختیار دانشگاه آزاد

از همه این آمار و ارقام که بگذریم، قطعاً اینکه در زمان فارغ‌التحصیلی، مهر کدام زیرنظام آموزشی زیر مدرک تحصیلی درج می‌شود از اهمیت بالایی برای داوطلبان ورود به دانشگاه و خانواده‌هایشان برخوردار است. موضوعی که شاید در نگاه اول این طور به نظر برسد که رقابت اصلی برای تحصیل در دانشگاه‌های برند دولتی است اما براساس آمار منتشرشده در سالنامه‌های آماری ظرف ۵ سال، باید عنوان کرد این دانشگاه آزاد اسلامی است که در حال حاضر باریک‌نویس آموزش عالی کشور را به دوش می‌کشد و به مقصد اصلی برای پذیرفته‌شدگان تبدیل شده است. به طوری که این دانشگاه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، توانسته سهم ۴۲ درصدی داشته باشد. سهمی که در دانشگاه‌های وزارت علوم به ۱۲ درصد می‌رسد.

کاهش ۸ درصدی ورودی دانشگاه‌های دولتی در ۵ سال اخیر

روند ۵ ساله نشان می‌دهد که سهم وزارت علوم می‌دهد که ریزش چشمگیری داشته به طوری که از ۲۴ درصد در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ به ۱۶ درصد رسیده که معنایش کاهش ۸ درصدی رغبت برای تحصیل در دانشگاه‌های وابسته به این وزارتخانه است. بعد از آن، این پیام نوری‌ها بودند که ۱۲ درصد از کل ثبت نامی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. از سهم ۸ درصدی زیرنظام‌های علمی کاربردی و فنی و حرفه‌ای‌ها که بگذریم، باید عنوان کرد دانشگاه‌های وابسته به وزارت بهداشت تنها سهم ۴ درصدی در این زمینه را برعهده داشته‌اند. سهم دانشگاه آزاد اما از ۳۰ درصد به ۴۲ درصد رسیده است. رشد ۱۲ درصدی آن هم در مدت زمان ۵ ساله تحصیلی، حاکی از آن است که این دانشگاه توانسته توجه جامعه داوطلبان را به خود جلب کند. از طرف دیگر اگر بخواهیم نگاهی به جمعیت دانشجویی این دانشگاه داشته باشیم باید بگوییم براساس آمارها، از سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ تا سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ رشد ۲۱ درصدی داشته و از ۹۶۵ هزار و ۹۷ دانشجو به یک میلیون و ۱۶۲ هزار و ۷۷ نفر رسیده است. اتفاقی که نشان دهنده تغییر میل داوطلبان به زیرنظام‌های آموزشی بوده. آنچه در این میان دارای اهمیت است، اینکه قطعاً تداوم وضعیت فعلی به معنای تغییرات غیرقابل انکار در سطح کلان آموزش عالی خواهد بود. موضوعی که از یک سو به معنی میل شدیدتر داوطلبان و خانواده‌هایشان به تحصیل در این دانشگاه بوده و از سوی دیگر نشان دهنده ارتقای کیفی آموزش و پژوهش در دانشگاه آزاد است. اتفاقی که باعث شده طی سال‌های اخیر بستر برای نزدیک شدن این دانشگاه با صنعت ایجاد و بالطبع شرایط هم برای کسب مهارت‌های مختلف مورد نیاز دانشجویان بیش از پیش آماده شود.

زهرامرضانی
رئیس‌کلان گروه دانشگاه

دانشگاه‌ها کم‌کم خود را برای میزبانی از ورودی‌های جدید همزمان با آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ آماده می‌کنند. دانشجویانی که بخشی از آنها برای اولین بار حضور در دانشگاه را تجربه خواهند کرد و برخی دیگر قرار است در مقطع بالاتری، تحصیلات‌شان را ادامه دهند. بررسی آمار مربوط به پذیرفته‌شدگان و جمعیت دانشجویی در ۵ سال گذشته به استناد اطلاعات منتشرشده در سالنامه «آمار آموزش عالی ایران» نکات قابل توجهی در بردارد. اصلی‌ترین تغییر رخ داده در این زمینه را هم باید روند افزایشی در تعداد ثبت نامی‌ها دانست. اتفاقی که نشان می‌دهد جمعیت ثبت نامی دانشگاه از سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷

ورودی‌های غیرحضوری ۲۳ درصد بیشتر شد

در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ از جمعیت یک میلیون و ۶۵ هزار و ۶۲۳ نفری ثبت نامی‌ها، ۸۷ درصد آنها برای تحصیل در دوره‌های حضوری ثبت نام کرده بودند، درحالی‌که این میزان برای سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به ۹۰ درصد می‌رسید. ریزشی که نشان می‌دهد اقبال به آموزش‌های حضوری کاهش یافته و جامعه ترجیح می‌دهد به دلایل مختلف که شاید از جمله آنها بتوان کاهش هزینه‌ها و صرفه‌جویی در زمان قلمداد کرد، تحصیل در دیگر شیوه‌های آموزشی را انتخاب کند. بعد از آن آموزش‌های نیمه حضوری با سهم ۱۲ درصد بیشترین میزان را به خود اختصاص داده، آموزشی که نسبت به سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ با رشد ۳ درصدی همراه بوده است. با این حال میزان استقبال از آموزش‌های غیرحضوری همانند گذشته یک درصد باقی مانده تا عمل جمعیت تنه‌ها در یافت چنین آموزش‌هایی، سهم بسیار اندکی را از کل جمعیت ثبت نامی‌ها داشته باشد. البته اگر بخواهیم آمار جمعیتی این حوزه را ملاک قرار دهیم، باید عنوان کرد این میزان از ۱۰ هزار و ۴۴۵ به ۱۲ هزار و ۸۵۵ رسیده که نشان از رشد ۲۳ درصدی دارد. البته همین میزان سهم‌ها در جمعیت دانشجویی هم در تمام سال‌های مدنظر این گزارش صدق می‌کند؛ چراکه علاقه‌مندی‌ها از همان ابتدا می‌دانند قرار است بر سر کدام شیوه آموزشی تحصیل بنشینند و به همین دلیل تغییر در این زمینه ایجاد نمی‌شود، حتی میزان انصرافی‌ها هم به حدی نیست که بخواهد تأثیر چندانی در این زمینه داشته باشد. اما اگر بخواهیم روند ۵ ساله را بازخوانی کنیم، باید عنوان کرد تغییر چندانی در میزان استقبال داوطلبان از شیوه‌های آموزشی صورت نگرفته است. به طوری که سهم ۸۶ درصدی آموزش‌های حضوری در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بحال به ۸۷ درصد رسیده و در مقابل آموزش‌های نیمه حضوری هم از ۱۳ درصد به ۱۲ درصد کاهش یافته است؛ هرچند از حیث جمعیتی این میزان افزایش یافته و از ۱۰۶ هزار و ۹۷۳ نفر به ۱۲۳ هزار و ۹۷ نفر رسیده اما سهم آن در کل جمعیت پذیرفته‌شدگان یک درصد ریزش داشته است.

۹۴ درصد پذیرش؛ منحصربه‌فرد دوره‌های روزانه

طبیعتاً وقتی سهم آموزش‌های حضوری بیشتر از دیگر شیوه‌های آموزشی باشد، سهم دانشجویان روزانه هم باید دست برتر را داشته باشد، به طوری که ۹۴ درصد از ثبت نامی‌های سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ برای دوره‌های روزانه ثبت نام کرده بودند و ۳ درصد از جمعیت یک میلیون و ۱۷۵ نفری می‌خواستند در دوره‌های شبانه تحصیل کنند. بعد از آن سهم دوره‌های فراگیر، پردیس و الکترونیکی هرکدام یک درصد بوده است. البته نباید این مساله را هم نادیده گرفت که عملاً در تمام این سال‌ها، این دوره‌های روزانه بوده‌اند که بیش از ۹۲ درصد بار آموزش را برعهده داشته‌اند و بعد از آن دوره‌های شبانه رتبه دوم اقبال ثبت نامی‌ها را به خود اختصاص داده‌اند.

کارشناسی؛ بزرگ‌ترین بلوک ورودی‌های دانشگاه

بررسی مقطع تحصیلی ثبت نام‌کنندگان هم نشان می‌دهد که همچون گذشته باز هم کارشناسی‌ها، سهم بالاتری را از صندلی دانشگاه‌ها داشته و این روند نسبت به سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ با افزایش ۲ درصدی همراه بوده است، به طوری که از کل جمعیت ثبت نامی‌ها در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ ۶۱ درصد جمعیت ۶۱ درصدشان یا به زبان ریاضی ۶۲۸ هزار و ۴۲ نفرشان، برای تحصیل در این مقطع ثبت نام کرده بودند. سهم کاردانی‌ها و ارشد‌ها البته خیلی تفاوتی ندارد و گاهی رتبه به نفع کاردانی‌ها و گاهی نیز به نفع ارشدی‌ها بوده و به صورت میانگین سهم کاردانی‌ها در ۵ سال ۱۷ درصد و سهم کارشناس ارشدی‌ها هم ۱۶ درصد بوده است. اما این میزان برای مقطع دکتری در تمام این سال‌ها میانگین ۴ درصد را تجربه کرده، هرچند که ریزش اندکی هم داشته؛ چراکه جمعیت ثبت نامی‌ها برای این مقطع از ۴۲ هزار و ۹۱۱ نفر به ۴۲ هزار و ۳۴۸ نفر رسیده است. طبیعتاً در این بخش هم نمی‌توان تفاوت فاحشی بین ثبت نامی‌ها با جمعیت دانشجویی قائل شد. زیرا مقطع تحصیلی‌ها هم نمی‌توان دستخوش تغییر خاصی کرد. به طور مثال در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ که آخرین آمار اعلامی از سوی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی محسوب می‌شود، اصلی‌ترین جمعیت دانشجویی با سهم ۶۳٫۹ درصد متعلق به مقطع کارشناسی و بعد از آن ارشد با سهم ۱۶٫۲ درصد اعلام شده است. جمعیت دانشجویی کاردانی هم با سهم ۱۲٫۶ درصد رتبه سوم را به خود اختصاص داده و مابقی نیز در زمره دانشجویان دکتری قرار می‌گرفتند. به عبارت دیگر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، جمعیت دکتری ۳۲۹ هزار و ۸۱۲ نفر بوده که ۷ درصد از کل جمعیت دانشجویی این سال را دربر می‌گرفت.

علاقه به هنر فراتر از علوم پایه است!

یکی از موضوعات مهم که طی سال‌های اخیر با حواشی زیادی هم همراه بوده، تمایل داوطلبان به تحصیل در گروه‌های مختلف آموزشی است؛ تا جایی که رنگ خطر بی‌رغبتی جامعه به رشته‌هایی که ذیل علوم پایه یا